

ЕДИНЕНИЕ НА СВЕТОВЕТЕ („Очите на Шари“ – премиера)

*Андреа Пандулис – студент в УниБИТ
Емилиана Маркова – докторант във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“*

На 12 декември 2014 г. в Културното представителство към Посолството на Ислямска република Иран в Република България се състоя премиерата на академичния изповедно-научен дневник „*Очите на Шари*“* от проф. Александра Куманова, посветен на научни експедиции на авторката в Иран, Турция (Северна Месопотамия), Италия, Русия и България. Пред преподаватели, студенти и докторанти в най-голямата зала на Културното представителство и на фона на виртуозен акомпанимент на цигулка в изпълнение на Мария-Румяна Лиркова, свирила на най-прочутите подиуми по света, проф. А. Куманова представи своеобразен рецитал на книгата си.

Премиерата протече в стила на интертекстуалната аксиология чрез фрагменти на персийски диван от преводи на български преводачи (Николай Райнов, Гео Милев, Леда Милева, Владимир Свинтила, Йордан Милев, Иво Панов, Никола Казански, Николай Василев и Александра Куманова). Стихове от различни ирански поети (Фердоуси, Насир Хосров, Муиззи, Омар Хаям, Аттар, Саади, Молави, Ибн-и-Ямин, Убаид-и-Закани, Хафез) бяха прочетени от Андреа Пандулис и Станислава Чолова – членове на ръководеното от проф. А. Куманова *Студентското научно общество* при УниБИТ.

Сред почетните гости на събитието бяха Техни Превъзходителства д-р Абдуллах Норузи – посланик на Ислямска република Иран у нас, и Мохаммад Али Кияни – културен аташе към посолството. Думи на признателност авторката изрази специално към иранската мисия в България, с любезното съдействие на която книгата вижда бял свят. Специални благодарности авторката отправи към проф. дн Стоян Денчев – посланик на

Република България във Финландия (1994 г.) и Почетен консул на Султаната Оман в България, Ректор на УниБИТ – за предоставените възможности да участва в научните експедиции, описани в дневника. Дълбока благодарност тя изказа на редакторите на книгата д-р Николай Василев, който е автор и на художественото ѝ оформление, и доц. д-р Иво Панов (редактор-иранист). Благодарствени думи проф. А. Куманова произнесе и към проф. дн Цветан Теофанов, проф. дн Александър Федотов, доц. д-р Богдана Тодорова, доц. д-р Петър Велчев, доц. д-р Никола Казански – рецензенти на изданието.

Това е дневник – *Sub rosa*, както сама проф. А. Куманова определя жанровата принадлежност на „*Очите на Шари*“, изхождайки от емблематичните за цивилизацията стихове на безсмъртния Саади. „Културата на вселената от цивилизации, сред която грее иранската, от порядъка на представената в дневника на професор А. Куманова, е най-съвременният фактор в отношенията между народите и държавите“ – обобщил Негово Превъзходителство Мохаммад Али Кияни, който, както и Негово Превъзходителство д-р Абдуллах Норузи са сред първите, рецензирали изданието. „Енциклопедичен, аналитичен, задълбочен анализ на различни култури, които са с близка душевност и световъзприятие, е представен в синтез и мъдро в книгата“ – подчерта в своето слово проф. Александър Федотов. „Енциклопедичният характер на книгата е пречупен през призмата на една дълбока сензитивност, която придава лекота и нежност на изложението, разпростиращо се върху културата на страни и континенти, изградили днешната цивилизация“ – изтъкна в своето изказване доц. д-р Иво Панов. „Култът към светлината е показан прони-

* Куманова, А. Очите на Шари. *Sub rosa* (Страници от един забравен дневник [по научните експедиции в Иран, Турция /Северна Месопотамия/, Италия, Русия, България]) = Shari's eyes. *Sub rosa* (Pages of a forgotten diary [according to scientific missions in Iran, Turkey /North Mesopotamia/, Italy, Russia, Bulgaria]) / Ред., бел. Н. Василев ; Ред.-иранист И. Панов ; Рец.: Ц. Теофанов, А. Федотов, Б. Тодорова и др. София : WINI 1837, 2014. 414 с. : рис., фотогр., ил. Рез. на бълг., рус., англ. В част от тир. – рез. на фарси. Др. рец.: П. Велчев, Н. Казански.

цателно в дневника на професор А. Куманова с неговите универсални измерения” – посочи доц. д-р Богдана Тодорова. Д-р Николай Василев определи жанра на творбата като „дзуйхицу” – японски феномен в световната култура, изкристализирал върху почвата на единение между цивилизациите. Доц. д-р Хаджар Фиюзи благодари за представянето в книгата на образа на персийката Шараре Пийкок, родена в България, като символ на културните съответствия между Иран и България, между Изтока и Запада, Севера и Юга.

Фабулният поток в дневника се впуска по същността на религиите и научните дирения на трансмисиите на култура в различни страни и континенти, разпръснати от Иран в хилядолетията по всички краища на планетата, за да прослави общочовешките нравствени ценности на цивилизацията – любов, толерантност, красота. Още при първата среща на авторката с майката на без време напусналата земния свят Шари – д-р Хаджар Фиюзи – за двете е ясно, че Бог е един и същ във всички религии; Той взима при Себе си тези, които най-много обича. „*Раздялата е ехо на смъртта. / В шиповете остри нейни / Сърцето все лети към вечността.*” (всички стихове в настоящия текст са на проф. А. Куманова и са взети от дневника ѝ).

През ефирните очертания на сюжетната линия, съпроводена от лирически творби, партитури, историографски и библиографски препратки, описания на личности и събития, научни факти, легенди и парадокси, изкусно подбрани графически знаци в дневника започва да изплува светлината на себепознанието. То приема формата на любовта. Любовта на майката към дъщерята, на дъщерята към света, на авторката към Другия... Всичко това блика от хуманната и толерантна философия, струяща от книгата, преплетена със сърдечните ритми на битието. В очите на персийката Шари

гори огънят на българска нестинарка като един нестихващ, неугасващ, неизстинал плам към живота... Сякаш самият спомен за Шари стъпва бос по жаравата и пари голотата на душата от загубата на любимия човек. Но тази жаравата и облагородява, калява за живота, който продължава да тече, въпреки болката. Животът на Шари е прекъснал внезапно, но останалото след нея е една широка диря от изкуство – изобразително, пластично, словесно. Дори засаденото в нейна чест дърво в Лондон ще живее като една жива емблема за гения на единението на световите. То всяка пролет разцъфва за нов живот. Защото животът и смъртта, денят и нощта, Слънцето и Луната са едно цяло, макар и разделени (събрани-разделени). „*Събрани-разделени / Сме Слънце и Луна. / Събрани-разделени / Са денят с нощта. /... Събрани-разделени / Сме живи в любовта.*”

Любовта е светлина в дневника на проф. А. Куманова. И очите на Шари побират тази светлина, разпръскват я около себе си. Тези очи са образ на вечността. Самото име Шараре на фарси означава искра, Божия искра. Изначална носителка на божествената частица, Шари в дневника на проф. А. Куманова се превръща във вестителка на любовта, помирителка на културите, посланик на доброто, човешкото и вездесъщото. Всичко това е една приказка, която не свършва, която всеки може да дописва във времето. Защото времето и пространството побират в себе си стонове на живота и полутоновете на светлината. Пространството става спомен. Времето – една среща. И тя предстои. „*Среща или спомен / Ни събра над вечността. / Полет или кораб / Ни приведе в синева. / Изгрев или залез / Ни посрещна в светлина. / Слънце или огън / Ни издигна на крила. / Аз стоя до тебе / Не във спомен, / А сред чудеса – / Фреските на Любовта.*”; „*Буря се зададе отдалече. / Всичко, всичко притъмня. / Бурята отмина вече. / Самотата пак ме връхлетя.*”

UNITY OF THE UNIVERSES

(*Shari's Eyes* – premiere)

A. Pandulis, E. Markova, PhD student

Abstract

About the premiere on 12 December 2014 at the Cultural Service of the Embassy of the Islamic Republic of Iran in Republic of Bulgaria of the confession-scientific diary *Shari's Eyes* by Prof. Alexandra Kumanova (Kumanova, A. *Shari's Eyes. Sub rosa* (Pages of a forgotten diary [according to scientific missions in Iran, Turkey /North Mesopotamia/, Italy, Russia, Bulgaria]) / Eds. notes N. Vasilev ; Ed.-Iranist I. Panov ; Rev. Ts. Teofanov, A. Fedotov, B. Todorova et als. Sofia : WINI 1837, 2014. 414 p. : drawings, photos, ill. *Res. in Bulg., Russ., Engl.* Other rev. P. Velchev, N. Kazanski).

Key words: Professor Alexandra Kumanova – confession-scientific diary – premiere – scientific expertise – unity of the universes